

Hallintovaliokunnan mietintö 7/1996 vp

Hallituksen esitys laiksi kuntarajojen määräämisestä Suomen aluevesillä

Eduskunta on 14 päivänä toukokuuta 1996 lähettänyt hallintovaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi edellä tarkoitetun hallituksen esityksen 55/1996 vp.

Perustuslakivaliokunta on eduskunnan päätöksen mukaisesti antanut valiokunnalle lausuntonsa. Lausunto (PeVL 14/1996 vp) on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina neuvoteleva virkamies Toivo Pihlajaniemi sisäasiainministeriöstä, lainsäädäntösihteeri Sari Mäkelä ulkoasiainministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Martti Simola oikeusministeriöstä, ylitarkastaja Ulla Kaarikivi-Laine ympäristöministeriöstä, maanmittausneuvos Pauli Karvinen Maanmittauslaitoksesta, maanmittausinsinööri Juhani Suomela Varsinais-Suomen maanmittaustoimistosta ja johtava lakimies Leena Karesuo Suomen Kuntaliitosta. Lisäksi Ahvenanmaan maakuntahallitus on antanut kirjallisen asiantuntijalauseannon.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki kuntarajojen määräämisestä Suomen aluevesillä.

Suomen valtion alueen on hallitusmuodon mukaan oltava jaettuna kuntiin. Kuntien rajat ovat kuitenkin olleet eräin paikoin muun muassa aluevesillä määräämättä tai muutoin epäselviä. Vuonna 1995 tapahtunut Suomen aluevesien laajentuminen lisäsi sitä merialuetta, jota ei ole jaettu kuntiin.

Lailla tehtäisiin mahdolliseksi aluevesillä puuttuvien tai epäselvien kuntarajojen määrääminen tavanomaisissa kuntajaon muutoksissa ja kuntarajojen määräämisissä noudatetusta menettelystä poikkeavalla ja asiaan nähden tarkoituksenmukaisemmalla tavalla.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi tilassa ja se olisi määräaikainen.

Valiokunnan kannanotot

1. Yleiset kannanotot

Kuntarajojen puuttumisesta ja epäselvistä kuntarajoista aiheutuu hallinnollista ja oikeudellista haittaa ainakin sen vuoksi, että viranomaisen ja tuomioistuinten alueellisen toimivallan rajat on määritetty yleensä kuntarajojen avulla. Valiokunta pitääkin lakiehdotusta tarpeellisena ja katsoo, että rajojen määräämisessä ja selvittämisessä tulisi voida edetä mahdollisimman nopeasti.

Lakiehdotuksen käsittelyssä valiokunta on saamansa selvityksen perusteella keskittynyt perustuslakivaliokunnan lausunnossa esitettyjen seikkojen huomioon ottamiseen. Perustuslakivaliokunnan lausunnossa todetaan, että lakiehdotus on valtiosääntöoikeudellisesti merkityksellinen Ahvenanmaan maakuntaa koskevilta osiltaan.

Ahvenanmaan itsehallintolain 2 §:n 1 momentin mukaan maakunnan alue käsittää maakuntaan itsehallintolain (1144/91) voimaan tullessa kuuluneen alueen sekä ne aluevedet, jotka voimassa olevien Suomen aluevesien rajoja koskevien säännösten mukaan välittömästi liittyvät tähän alueeseen. Itsehallintolain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen perusteluista (HE 73/1990 vp) käy yksiselitteisesti ilmi säännöksen olevan muotoilultaan sellainen, että se saattaa mahdolliset Suomen aluevesien rajoja koskevat muutokset koskemaan myös maakuntaa.

Suomen aluevesien rajoista annetun lain muutoksella (981/95) Suomen alueneri laajennettiin neljästä meripeninkulmasta kahteentoista meripeninkulmaan vuonna 1995. Asian eduskuntakäsittelyn aikana ulkoasiainvaliokunta totesi mietinnössään (UaVM 16/1994 vp), että Ahvenanmaan itsehallintolain mukaan Suomen aluemeren laajennus merkitsee automaattisesti myös

Ahvenanmaan maakunnan alueen vastaavaa laajentumista.

Edellä mainitun taustan valossa perustuslakivaliokunta toteaa lausunnossaan, että keskeinen esitystä koskeva valtiosääntöoikeudellinen kysymys on, millä säädöksellä järjestetään päätöksenteko Ahvenanmaan maakuntaan rajoittuvista aluevesistä ja minkälaisia säännöksiä siinä asiasta annetaan. Lausunnon mukaan Ahvenanmaan maakunnalle kuuluva alue on selvästikin maakunnan itsehallinnon perusteisiin luettava seikka, mistä konkreettisenä osoituksena ovat itsehallintolain 2 §:n säännökset. Tällaisen sääntelyn merkitys ei kuitenkaan rajaudu pelkästään maakuntaan, vaan säännöksellä on selvä valtakunnan sisäinen merkitys (PeVM 28/1984 vp). Asiaa arvioitaessa on aihetta kiinnittää huomiota myös maakunnan itsehallintolain säännöksiin lainsäädäntövallan jakautumisesta maakunnan ja valtakunnan kesken. Itsehallintolain 18 §:n 4 kohdan mukaan maakunnan lainsäädäntövalta kattaa muun muassa kuntajakoa koskevat asiat. Saman pykälän 27 kohdan yleislausekkeen mukaan maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvat myös muut kuin pykälässä erikseen mainitut asiat, jos ne itsehallintolain perusteiden mukaan katsotaan kuuluviksi maakunnan lainsäädäntövaltaan. Edelleen sanotun lain 27 §:n 42 kohdassa on vastaavanlainen yleislauseke valtakunnan lainsäädäntövallan osalta.

Perustuslakivaliokunta pitää kiistattomana, ottaen huomioon lausunnossaan mainitut seikat sekä Ahvenanmaan maakunnan aseman Suomen valtion osana, ettei maakunta voi omin päätöksin ratkaista alueensa muuttamista. Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan kysymys Ahvenanmaan maakunnan alueen rajoista muuhun Suomeen nähden onkin asia, jonka yksityiskohtien järjestäminen kuuluu valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Samoin perustuslakivaliokunnan mielestä on selvää, että Suomen aluevesien rajojen laajennuksen vaikutukset Ahvenanmaan maakunnassa nimenomaan kuntajakokysymyksenä tulee ratkaista maakunnan lainsäädännöllä. Valtakunnan laissa voidaan säätää vain Ahvenanmaan ulkopuolisesta kuntajaosta.

Perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten hallintovaliokunta ehdottaa jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin esitettävällä tavalla menettelyn tekemistä selkeästi kaksivaiheiseksi. Omana kysymyksenä ehdotetaan käsiteltäväksi valtakunnan ja maakunnan välinen raja-asia. Sen tultua valmiiksi voidaan valtakunnan lain perusteella käsitellä valtakunnan kun-

tien välisiä rajoja koskevat kysymykset. Ahvenanmaan maakunnan kuntien asiat käsitellään maakunnan viranomaisen toimesta joko 1.1.1993 kuntajaosta voimassa olleen valtakunnan lainsäädännön perusteella tai annettavan maakuntalainsäädännön mukaan.

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa tähdennetään, että maakunnan ja valtakunnan välisessä raja-asiassa on tavallisen lainsäädäntöjärjestyksen käyttämisen edellytyksenä, että valtakunnan lain sisältö perustuu tarkalleen siihen, mitä itsehallintolain 2 §:n 1 momentissa on säädetty maakunnan alueesta. Lain lähtökohtana tulee siten olla, että maakunnan alue käsittää sen nykyisen maa-alueen ja siihen välittömästi liittyvät aluevedet.

2. Yksityiskohtaiset kannanotot

1 §. Perustuslakivaliokunnan lausunnon johdosta valiokunta ehdottaa 1 §:n 1 momentin muuttamista siten, että momentista selkeästi ilmenee, ettei lakiehdotus koske kuntarajojen määrittämistä Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvien kuntien osalta.

3 §. Edellä 1 §:n 1 momenttiin ehdotetun muutoksen johdosta ehdotetaan 3 §:n 1 momentista poistettavaksi Ahvenanmaan maanmittaustoimistoa koskeva maininta tarpeettomana.

6 §. Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että kunnan asukkaita tai muitakaan yksityisiä henkilöitä taikka yhteisöjä ei voi pitää kuntiin ennen kuulumatonta vesialuetta kuntiin jaettaessa sillä tavoin asianosaisina, että valitusoikeuden tulisi olla 6 §:n 1 momentissa ehdotettua laajempi.

Valiokunta huomauttaa, että 1 §:n 2 momentin mukaan lakiehdotus koskisi myös maa-alueiden siirtymistä kuntaan tai kunnasta pois. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa 6 §:n 1 momentin muuttamista siten, että maanmittaustoimiston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla myös asianomaisen alueen omistaja. Sanamuoto tarkoittaa sekä maa- että vesialueen omistajaa.

7 §. Perustuslakivaliokunnan lausunnon huomioon ottaminen edellyttää 1 §:n 1 momentin ja 3 §:n 1 momentin muuttamisen lisäksi 7 §:n muuttamista. Valiokunta ehdottaa viimeksi mainitun pykälän kirjoittamista kokonaan uudelleen, jolloin hallituksen esityksen mukaisesta pykälästä ehdotetaan poistettavaksi kaikki maininnat, jotka koskevat kuntarajojen muuttamista Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvissa kunnissa.

Valiokunta ehdottaa, että 7 §:n 1 momentissa säädettäisiin Ahvenanmaan maakuntaan rajoittuvien kuntien rajoja määrättäessä meneteltäväksi siten kuin 7 §:ssä jäljempänä säädetään.

Ahvenanmaan maakuntaan rajoittuvien maakuntaan kuulumattomien kuntien rajat määrättäisiin 2 momentin mukaan kahdessa vaiheessa niin, että ensimmäisessä vaiheessa määrättäisiin kuntien rajat Ahvenanmaan maakuntaa vastaan ja toisessa vaiheessa asianomaisten Ahvenanmaan ulkopuolisten kuntien välille. Näin ensimmäisessä vaiheessa määräytyisi maakuntaan kuulumattomien kuntien rajojen avulla valtakunnan ja maakunnan välinen raja.

Tavallisen lainsäädäntöjärjestyksen edellytyksenä on, että valtakunnan laki ei koske maakunnan kuntien rajoja kuin sellaisin välillisin vaikutuksin, jotka johtuvat valtakunnan ja maakunnan välisen rajan määrittämisestä. Tästä huolimatta Ahvenanmaan maakunnan vastaisten kuntien rajojen määrittämisestä koskevia ehdotuksia laadittaessa ja määrittämissä päätöksiä tehtäessä on asianmukaista varata Ahvenanmaan maakunnalle ja maakunnan asukkaille tietty puhevalta. Valiokunta ehdottaakin 7 §:n 3 momentissa, että Ahvenanmaan maakunnan vastaisten kuntien rajojen määrittämisestä koskevia ehdotuksia laadittaessa ja määrittämissä päätöksiä tehtäessä on kuultava Ahvenanmaan maakuntahallitusta. Lisäksi 4 §:n 2 momentissa tarkoitettu oikeus

huomautusten tekemiseen koskisi Ahvenanmaan maakuntaa ja maakunnan asukasta sekä 6 §:ssä tarkoitettu valitusoikeus Ahvenanmaan maakuntaa.

Lisäksi ehdotetaan 7 §:n 3 momentin loppuun informatiivista mainintaa Ahvenanmaan itsehallintolain 2 §:n 1 momentin huomioon ottamisesta Ahvenanmaan maakuntaan rajoittuvien kuntien rajoja määrättäessä.

Lopuksi valiokunta ehdottaa hallituksen esityksen 7 §:n 4 ja 5 momentin poistamista.

3. Muut kannanotot

Hallintovaliokunta on ottanut asianmukaisesti huomioon perustuslakivaliokunnan lausunnossa esitetyt valtiosääntöoikeudelliset huomautukset, minkä vuoksi lakiehdotus voidaan käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädettyssä järjestyksessä.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisena ja puoltaa sen hyväksymistä valiokunnan ehdottamin muutoksin ja kannanotoin.

Valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

kuntarajojen määrittämisestä Suomen aluevesillä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Poiketen siitä, mitä kuntajaosta annetussa laissa (73/77) säädetään, kuntarajat Suomen aluevesiin kuuluvalla alueella määrätään, *lukuun ottamatta Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvia kuntia*, niinkuin tässä laissa säädetään. Mitä tässä laissa säädetään, koskee myös aluevesien ympäröimiä maa-alueita ja näiden maa-alueiden ympäröimiä sisävesiä.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

2 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

3 §

Uudenmaan maanmittaustoimisto, Varsinais-Suomen maanmittaustoimisto, (poist.) Kymenlaakson maanmittaustoimisto, Vaasan maanmittaustoimisto, Oulun maanmittaustoimisto ja Lapin maanmittaustoimisto laativat ehdotukset 1 §:ssä tarkoitettujen rajojen määrittämiseksi sijaintilääninsä merenranta-alueeseen rajoittuvilla aluevesillä.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

4 ja 5 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

6 §

Maanmittaustoimiston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla asianomainen kunta ja asianomaisen alueen omistaja. Muutosta haetaan lääninoikeudelta. Muutoin muutoksenhaussa noudatetaan, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

7 §

Ahvenanmaan maakuntaan rajoittuvien kuntien rajoja määrättäessä menetellään siten kuin tässä pykälässä säädetään.

Kuntien rajat määrätään kahdessa vaiheessa, niin että ensimmäisessä vaiheessa määrätään rajat Ahvenanmaan maakuntaa vastaan ja toisessa vaiheessa kuntien välille.

Ahvenanmaan maakunnan vastaisten rajojen määräämistä koskevia ehdotuksia laadittaessa ja määräämispäätöksiä tehtäessä on kuultava Ahvenanmaan maakuntahallitusta. Mitä tässä laissa säädetään kunnasta ja kunnan asukkaasta, koskee tässä momentissa tarkoitettua asiaa käsiteltäessä myös Ahvenanmaan maakuntaa ja maakunnan asukasta. Lisäksi noudatetaan, mitä Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/91) 2 §:n 1 momentissa säädetään.

(4 ja 5 mom. poist.)

8 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 4 päivänä kesäkuuta 1996

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Matti Väistö /kesk, varapuheenjohtaja Kaarina Dromberg /kok ja jäsenet Reijo Kallio /sd, Toimi Kankaanniemi /skl, Juha Karpio /kok, Valto Koski /sd,

Osmo Kurola /kok, Pehr Löfv /r, Hannes Manninen /kesk, Tuija Pohjola /sd, Iivo Polvi /vas, Erkki Pulliainen /vihr ja Aulis Ranta-Muotio /kesk sekä varajäsen Raimo Holopainen /sd.

PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Liite

Lausunto 14/1996 vp

Hallituksen esitys 55/1996 vp

Hallintovaliokunnalle

Eduskunta on lähettäessään 14 päivänä toukokuuta 1996 hallituksen esityksen 55/1996 vp laiksi kuntarajojen määrittämisestä Suomen aluevesillä hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa hallintovaliokunnalle.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina neuvotteleva virkamies Toivo Pihlajaniemi sisäasiainministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Sten Palmgren oikeusministeriöstä, maaneuvos Roger Jansson ja vt. kansliapäällikkö Peter Lindbäck Ahvenanmaan maakuntahallituksesta sekä professori Ilkka Saraviita.

Käsiteltyään asian valtiosääntöoikeudelliselta kannalta perustuslakivaliokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki kuntarajojen määrittämisestä Suomen aluevesillä. Lailla tehtäisiin mahdolliseksi määrätä puuttuvat tai epäselvät kuntarajat aluevesillä kuntajaon muutoksissa ja kuntarajojen määrittämisessä noudatetusta menettelystä poikkeavalla ja asiaan nähden tarkoituksenmukaisemmalla tavalla.

Ehdotettu laki, joka olisi voimassa 1.1.2000 saakka, on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi tilassa sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa mainitaan lain valmistelun aikana todetun, että ehdotettu laki tulee ilmeisesti säätää Ahvenanmaan itsehallintolain 69 §:ssä määrätystä järjestyksestä. Tämän johdosta lakiehdotusta muutettiin, minkä vuoksi esityksessä katsotaan, että lakiehdotus voitaneen käsitellä tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä. Hallitus on kuitenkin pitänyt suotavana, että asiasta hankitaan perustuslakivaliokunnan lausunto.

Valiokunnan kannanotot

Lakiehdotus on valtiosääntöoikeudellisesti merkityksellinen Ahvenanmaan maakuntaa koskevilta osiltaan. Maakuntaan rajoittuvia aluevesiä koskevassa päätöksenteossa on esityksen mukaan kaksi osaa: ensimmäinen vaihe koskee maakunnan ja valtakunnan muiden osien välistä rajaa sekä toinen vaihe rajoja maakunnan ja valtakunnan kuntien välillä.

Ahvenanmaan itsehallintolain 2 §:n 1 momentin mukaan maakunnan alue käsittää maakuntaan itsehallintolain voimaan tullessa kuuluneen alueen sekä ne aluevedet, jotka voimassa olevien Suomen aluevesien rajoja koskevien säännösten mukaan välittömästi liittyvät tähän alueeseen. Itsehallintolain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen perusteluista (HE 73/1990 vp, s. 61/ I) käy yksiselitteisesti ilmi säännöksen olevan muotoilultaan sellainen, että se saattaa mahdolliset Suomen aluevesien rajoja koskevat muutokset koskemaan myös maakuntaa ...”

Suomen aluevesien rajoista annetun lain muutoksella Suomen aluemi laajennettiin 4 meripeninkulmasta 12 meripeninkulmaan vuonna 1995. Asian eduskuntakäsittelyn aikana ulkoasiainvaliokunta totesi mietinnössään (UaVM 16/1994 vp), että ”Ahvenanmaan itsehallintolain mukaan Suomen aluemerren laajennus merkitsee automaattisesti myös Ahvenanmaan maakunnan alueen vastaavaa laajentumista”.

Tämän taustan valossa keskeinen esitystä koskeva valtiosääntöoikeudellinen kysymys on, millä säädöksellä järjestetään päätöksenteko Ahvenanmaan maakuntaan rajoittuvista aluevesistä ja minkälaisia säännöksiä siinä asiasta annetaan. Ahvenanmaan maakunnalle kuuluva alue on selvästikin maakunnan itsehallinnon perusteisiin luettava seikka, mistä konkreettisena osoitukse- na ovat itsehallintolain 2 §:n säännökset. Tällaisen sääntelyn merkitys ei kuitenkaan rajaudu pelkästään maakuntaan, vaan säännöksellä on selvä valtakunnan sisäinen merkitys (PeVM 28/

1984 vp). Asiaa arvioitaessa on aihetta kiinnittää huomiota myös Ahvenanmaan itsehallintolain säännöksiin lainsäädäntövaltan jakautumisesta maakunnan ja valtakunnan kesken. On syytä mainita, että itsehallintolain 18 §:n 4 kohdan mukaan maakunnan lainsäädäntövalta kattaa muun muassa kuntajakoa koskevat asiat, että saman pykälän 27 kohdan yleislausekkeen mukaan maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvat myös muut kuin pykälässä erikseen mainitut asiat, jos ne itsehallintolain perusteiden mukaan katsotaan kuuluviksi maakunnan lainsäädäntövaltaan, ja että 27 §:n 42 kohdassa on vastaavanlainen yleislauseke valtakunnan lainsäädäntövaltan osalta.

Hallituksen esityksen antaminen johtuu Suomen aluemerien laajentamisesta. Tästä puolestaan säädettiin valtakunnan lailla, sillä valtakunnan rajasta päättäminen, alueiden luovuttaminen tai alueiden lisääminen kuuluu perustuslakien mukaan tasavallan presidentille ja eduskunnalle. Hallitusmuodon 50 §:n 1 momentin voidaan sanoa tukevan käsitystä, että Suomen valtion alue kokonaisuudessaan jaetaan kuntiin. Ottaen huomioon nämä seikat sekä Ahvenanmaan maakunnan aseman Suomen valtion osana valiokunta pitää kiistattomana, ettei maakunta voi omin päätöksin ratkaista alueensa muuttamisesta. Valiokunnan käsityksen mukaan kysymys Ahvenanmaan maakunnan alueen rajoista muuhun Suomeen nähden onkin asia, jonka yksityiskohtien järjestäminen kuuluu valtakunnan lainsäädäntövaltaan (itsehallintolain 27 §:n 42 kohta). Samoin on valiokunnan mielestä selvää, että Suomen aluevesien rajojen laajennuksen vaikutukset Ahvenanmaan maakunnassa nimenomaan kuntajakokysymyksenä tulee ratkaista maakunnan lainsäädännöllä. Valtakunnan laissa voidaan säätää vain Ahvenanmaan ulkopuolisesta kuntajaosta.

Valiokunnan käsityksen mukaan raja-asiamenettely on syytä tehdä selkeästi kaksivaiheiseksi. Omana kysymyksenään tulee käsitellä valtakunnan ja maakunnan välinen raja-asia. Sen tultua valmiiksi voidaan valtakunnan lain perusteella

käsitellä valtakunnan kuntien välisiä rajoja koskevat kysymykset. Ahvenanmaan maakunnan kuntien asiat käsitellään maakunnan viranomaisten toimesta joko 1.1.1993 kuntajaosta voimassa olleen valtakunnan lainsäädännön perusteella (itsehallintolain 71 §) tai annettavan maakuntalainsäädännön mukaan.

Maakunnan ja valtakunnan välisessä raja-asiassa on tavallisen lainsäädäntöjärjestyksen käyttämisen edellytyksenä, että valtakunnan lain sisältö perustuu tarkalleen siihen, mitä itsehallintolain 2 §:n 1 momentissa on säädetty maakunnan alueesta (ks. myös edellä mainittu ulkoasiainvaliokunnan mietintö). Lain lähtökohtana tulee siten olla, että maakunnan alue käsittää sen nykyisen maa-alueen ja siihen välittömästi liittyvät aluevedet. On huomattava, että sikäli kuin aluemerilaajennuksen johdosta maakunnan maa-alue laajenee, on tarpeen muuttaa itsehallintolain 2 §:ää (vrt. PeVM 28/1984 vp). Valtakunnan ja maakunnan välisestä raja-asiasta ja siinä noudatettavista menettelytavoista säädettävä laki on valiokunnan käsityksen mukaan mitä ilmeisimmin itsehallintolain 28 §:n 2 momentissa tarkoitettu maakunnalle erityisen tärkeä laki. Tällaisen asian merkitys yksittäisille kunnille on vain välillinen. Lakiehdotuksen 7 §:n 4 momentissa tehty rinnastus kunnan asukkaan ja maakunnan kotiseutuoikeuden omaavan henkilön välillä olisikin epäsuhtainen. Tavallisen lainsäädäntöjärjestyksen edellytyksenä on lisäksi, että valtakunnan laki ei koske maakunnan kuntien rajoja kuin sellaisin välillisin vaikutuksin, jotka johtuvat valtakunnan ja maakunnan välisen rajan määrittämisestä.

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivaliokunta esittää kunnioittavasti,

että hallintovaliokunta mietintöä laatiessaan ottaisi huomioon tässä lausunnonssa esitetyn, jotta lakiehdotus voidaan käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyssä järjestyksessä.

Helsingissä 24 päivänä toukokuuta 1996

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Ville Itälä /kok, varapuheenjohtaja Johannes Koskinen /sd sekä jäsenet Esko Helle /vas (osittain), Gunnar Jansson /r, Ulla Juurola /sd, Anneli Jäätteenmäki

/kesk, Marjut Kaarilahti /kok, Juha Korkeaoja /kesk, Heikki Koskinen /kok, Risto Kuisma /sd, Osmo Kurola /kok, Johannes Leppänen /kesk, Paavo Nikula /vihr, Riitta Prusti /sd, Veijo Puhjo /va-r ja Maija-Liisa Veteläinen /kesk.
